

Potentilla multifida

Mångfingerört

Klass: Magnoliopsida (tvåhjärtbladiga blomväxter), **Ordning:** Rosales (rosordningen), **Familj:** Rosaceae (rosväxter), **Släkte:** *Potentilla* (fingerörter), **Art:** *Potentilla multifida* - mångfingerört L. **Synonymer:** *Potentilla multifida* var. *multifida*

Kännetecken

Mångfingerört är en flerårig, tuvad, 10–40 cm hög ört med gula blommor. Stjälkarna är upprätta och vanligen greniga. Stjälkar, blomskaf och foder är oftast tätt gråvitt filthåriga. Bladen är mörkgröna på oversidan och tätt gråhåriga på undersidan, tätt parbladiga och småbladen är djupt tandade. Blomställningen är oftast grenad. Kronbladen är 5–7, av fodrets längd eller något längre. Arten är mycket mångformig, de svenska förekomsterna avviker morfologiskt från övriga populationer av arten och Pite lappmarks-förekomsterna skiljer sig även från dem i Lule och Torne lappmark.

Utbredning och status

Mångfingerört hittades första gången 1892 i Pite lappmark och är idag känd från nio lokaler i Pite, Lule och Torne lappmark, samt som förvildad i Abisko-området. Arten är fåtalig på de flesta lokalerna och endast två lokaler har fler än 100 individer. På den först funna lokalen märktes en kraftig minskning mellan upptäckten och 1940-talet, troligen till följd av insamling. I övriga Norden är den endast känd som förvildad från odling i Finland. Närmaste förekomsterna finns i ryska Karelen och på Kolahalvön. I övriga Europa finns ett par lokaler i vardera Pyrenéerna och Alperna. Den är glest spridd genom Asien och Nordamerika med huvudutbredningen i södra Sibirien/norra Mongoliet. Artens taxonomi är ofullständigt utredd.

Ekologi

Mångfingerört växer på torra och kalkhaltiga, solvarma, sydexponerade klipphyllor och avsatser i branter. Förvildad förekommer den på skräpmark och i gräsmattor.

Hot

Inga aktuella hot förekommer mot mångfingerörten. Tidigare har dock insamling skattat några populationer ganska hårt, men detta är troligen inget problem idag. Flera av förekomsterna är delvis så otillgängliga att det krävs klätterutrustning för att nå dem.

Åtgärder

Mångfingerörten är fridlyst i hela landet. Ett par av förekomsterna ligger inom skyddade områden. Arten bör övervakas av floravaktare för att eventuella förändringar ska upptäckas i tid.

Övrigt

Mångfingerört är fridlyst. Utländska namn – NO: Fingermure, DK: Finbladet Potentil, FI: Liuskahanhikki, GB: Cut-leaved Potentill.

Naturvård

Fridlysnig: Fridlyst enligt Artskyddsförordningen (SFS 2007:845), enligt paragraf: 8. Bestämmelsen gäller hela landet

Litteratur

Frödin, J. 1915. Några märkliga sydväxtberg i Lule lappmark. Tvenne nya lokaler för *Potentilla multifida*. *Svensk Bot. Tidskr.* 9: 192–219.

Frödin, J. 1918. Iakttagelser i Kebnekaise-områdets sydberg. *Svensk Bot. Tidskr.* 11: 325–343.

Jakobsson, A. 1997. Sällsynta fjällväxter i Torne lappmark. *Examensarbete på Biologisk-Geovetenskaplig linje*. Stockholms Universitet.

Löf, Å. 1994. Hotade fjällväxter i Lule lappmark. *Examensarbete på Biologisk-Geovetenskaplig linje*. Stockholms Universitet.

Rosengren, Å. 1977. Ny lokal för *Potentilla multifida*. *Svensk Bot. Tidskr.* 71: 68.

Sjörs, H. 1997. Kärlväxtfloran i Muddus nationalpark. *Svensk Bot. Tidskr.* 91: 103–126.

Wistrand, G. 1962. Pite lappmarks kärlväxtflora, med särskild hänsyn till skogslandet och de isolerade fjällen. *Acta Phytogeographica Suecica* 45.

Författare

Mora Aronsson 1995. © ArtDatabanken, SLU 2007.